DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)
den 20 mars 2003 *

I mål C-143/02,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av G. Valero Jordana och R. Amorosi, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Italien, företrädd av U. Leanza, i egenskap av ombud, biträdd av M. Fiorilli, avvocato dello Stato, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: italienska.

angående en talan om fastställelse av att Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 5, 6 och 7 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, s. 7; svensk specialutgåva, område 15, volym 11, s. 114), genom att anta bestämmelser för införlivande av nämnda direktiv i vilka

— från tillämpningsområdet för bestämmelserna om bedömning av konsekvenserna för miljön undantas projekt som på ett betydande sätt kan påverka områden av gemenskapsintresse, vilka skiljer sig från dem som anges i den italienska lagstiftningen genom vilken direktiven om bedömning av inverkan på miljön införlivas,

— medlemsstatens behöriga myndigheter inte åläggs skyldigheten att för de särskilda skyddsområdena vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av livsmiljöerna och habitaten för arterna samt störningar av de arter för vilka områdena har utsetts, om sådana störningar kan ha betydande konsekvenser för målen med direktiv 92/43,

— inte föreskrivs att de områden som avses i artikel 5.1 i detta direktiv skall omfattas av de bevarandeåtgärder som avses i artikel 6.2 i direktivet,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-P. Puissochet samt domarna C. Gulmann (referent) och F. Macken,

generaladvokat: P. Léger,
justitiesekreterare: R. Grass,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 9 januari 2003 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har, genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 17 april 2002, med stöd av artikel 226 EG väckt talan om fastställelse av att Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 5, 6 och 7 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, s. 7; svensk specialutgåva, område 15, volym 11, s. 114, nedan kallat livsmiljödirektivet), genom att anta bestämmelser för införlivande av nämnda direktiv i vilka

— från tillämpningsområdet för bestämmelserna om bedömning av konsekvenserna för miljön undantas projekt som på ett betydande sätt kan påverka områden av gemenskapsintresse, vilka skiljer sig från dem som anges i den italienska lagstiftningen genom vilken direktiven om bedömning av inverkan på miljön införlivas,

— medlemsstatens behöriga myndigheter inte åläggs skyldigheten att för de särskilda skyddsområdena vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av livsmiljöerna och habitaten för arterna samt störningar av de arter för vilka områdena har utsetts, om sådana störningar kan ha betydande konsekvenser för målen med livsmiljödirektivet,

— inte föreskrivs att de områden som avses i artikel 5.1 i detta direktiv skall omfattas av de bevarandeåtgärder som avses i artikel 6.2 i direktivet.

Tillämpliga bestämmelser

2 I artikel 5 i livsmiljödirektivet föreskrivs följande:

"1. I undantagsfall, om kommissionen konstaterar att ett område där det finns en prioriterad livsmiljötyp eller en prioriterad art saknas på en nationell lista enligt

artikel 4.1, och kommissionen på grundval av relevant och tillförlitlig vetenskaplig information anser detta område vara oundgängligt för bibehållandet av den prioriterade livsmiljötypen eller för den prioriterade artens överlevnad, skall ett bilateralt samrådsförfarande inledas mellan den berörda medlemsstaten och kommissionen, i syfte att jämföra de vetenskapliga data som parterna har använt.

2. Om oenighet fortfarande råder efter utgången av en samrådsperiod på högst sex månader, skall kommissionen till rådet överlämna ett förslag angående valet av området i fråga till område av gemenskapsintresse.

3. Rådet skall fatta ett enhälligt beslut inom tre månader från det att förslaget har mottagits.

4. Under samrådsperioden och i avvaktan på rådets beslut skall det berörda området omfattas av bestämmelserna i artikel 6.2."

3 Artikel 6.2—6.4 i livsmiljödirektivet har följande lydelse:

"2. Medlemsstaterna skall i de särskilda bevarandeområdena vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av livsmiljöerna och habitaten för arterna samt störningar av de arter för vilka områdena har utsetts, om sådana störningar kan ha betydande konsekvenser för målen med detta direktiv.

3. Alla planer eller projekt som inte direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av ett område, men som enskilt eller i kombination med andra planer eller projekt kan påverka området på ett betydande sätt, skall på lämpligt sätt bedömas med avseende på konsekvenserna för målsättningen vad gäller bevarandet av området. Med ledning av slutsatserna från bedömningen av konsekvenserna för området och om inte annat följer av punkt 4, skall de behöriga nationella myndigheterna godkänna planen eller projektet först efter att ha försäkrat sig om att det berörda området inte kommer att ta skada och, om detta är lämpligt, efter att ha hört allmänhetens åsikt.

4. Om en plan eller ett projekt, på grund av att alternativa lösningar saknas, trots en negativ bedömning av konsekvenserna för området måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär, skall medlemsstaten vidta alla nödvändiga kompensationsåtgärder för att säkerställa att Natura 2000 totalt sett förblir sammanhängande. Medlemsstaten skall underrätta kommissionen om de kompensationsåtgärder som vidtagits.

Om det berörda området innehåller en prioriterad livsmiljötyp eller en prioriterad art, är de enda faktorer som får beaktas sådana som berör människors hälsa eller den allmänna säkerheten, betydelsefulla konsekvenser för miljön eller, efter ett yttrande från kommissionen, andra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse."

4 Artikel 7 i livsmiljödirektivet har följande lydelse:

"Förpliktelser som uppstår till följd av artikel 6.2—[6.4] i detta direktiv skall ersätta alla förpliktelser som uppstår till följd av artikel 4.4 första meningen i direktiv 79/409/EEG vad gäller områden som klassificerats i enlighet med

artikel 4.1 eller som på samma sätt erkänts i enlighet med artikel 4.2 i det direktivet, från och med dagen för genomförandet av det här direktivet eller den dag då en medlemsstat i enlighet med direktiv 79/409/EEG har klassificerat eller erkänt ett område, om den dagen infaller senare."

Det administrativa förfarandet

5 Eftersom kommissionen ansåg att livsmiljödirektivet inte hade införlivats på ett korrekt sätt genom presidentdekret nr 357 av den 8 september 1997 (GURI nr 248, supplemento ordinario nr 219/L av den 23 oktober 1997, nedan kallat presidentdekretet), som den erhållit från de italienska myndigheterna, sände kommissionen den 4 april 2000 en formell underrättelse till Republiken Italien och uppmanade denna stat att inkomma med ett yttrande.

6 Den italienska regeringen sände kommissionen, genom skrivelse av den 27 juni samma år, en not från miljöministeriet, i vilken ministeriet angav att det redan hade kännedom om de brister som påtalats av kommissionen och att det upptäckt andra brister som skulle kunna orsaka allvarliga problem vid tillämpningen av presidentdekretet. Ministeriet angav även att det sedan ett år tillbaka samrådde med de regionala administrationerna i syfte att ändra nämnda dekret.

7 Denna regering sände kommissionen, den 8 september 2000, en ny not från miljöministeriet, av den 29 augusti 2000, i vilken ministeriet angav att förslaget till förordning om ändring av presidentdekretet hade godkänts och att kommissionen skulle underrättas om alla senare ändringar i samband med presidentdekretets översyn och godkännande.

8 Eftersom kommissionen inte erhöll någon underrättelse om antagandet av förordningen om ändring av presidentdekretet, riktade kommissionen den 25 juli 2001 ett motiverat yttrande till Republiken Italien, i vilket den upprepade anmärkningarna som hade angetts i den formella underrättelsen och uppmanade medlemsstaten att inom två månader från delgivningen av det motiverade yttrandet vidta nödvändiga åtgärder för att följa detta yttrande.

9 Eftersom kommissionen inte erhöll något svar från de italienska myndigheterna beslutade den att väcka förevarande talan.

Talan

10 Republiken Italien har inte bestridit de påtalade anmärkningarna. Den har haft för avsikt att ändra, på det sätt som angetts av kommissionen, bland annat artiklarna 5 och 6 i presidentdekretet, avseende bedömningen av vissa projekts inverkan på miljön respektive skyddet av områden som inte är särskilt skyddade områden samt att införliva artikel 5 i livsmiljödirektivet genom att införa en artikel 4a i nämnda dekret. Det råder dock oenighet mellan regionerna och den italienska staten i fråga om vilken myndighet som är behörig att vidta åtgärder på området.

11 Domstolen erinrar om att enligt fast rättspraxis skall förekomsten av ett fördragsbrott bedömas mot bakgrund av den situation som rådde i medlemsstaten vid utgången av den frist som har angivits i det motiverade yttrandet (se bland annat dom av den 6 december 2001 i mål C-148/00, kommissionen mot Italien, REG 2001, s. I-9823, punkt 7). En medlemsstat kan inte åberopa

bestämmelser, praxis eller förhållanden i sin interna rättsordning som grund för att underlåta att genomföra ett direktiv inom den föreskrivna fristen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 mars 2001 i mål C-276/98, kommissionen mot Portugal, REG 2001, s. I-1699, punkt 20, och av den 28 november 2002 i mål C-392/01, kommissionen mot Spanien, REG 2002, s. I-11111, punkt 9).

12 Enligt artikel 6.3 i livsmiljödirektivet är det emellertid inte tillåtet att från direktivets tillämpningsområde utesluta projekt som inte direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av ett område om de kan påverka detta på ett betydande sätt. I artikel 7 i nämnda direktiv föreskrivs bland annat att artikel 6.2 i detta direktiv skall tillämpas på de särskilda skyddsområden som utsetts med stöd av rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (EGT L 103, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 2, s. 161). I artikel 5 i livsmiljödirektivet föreskrivs att under medlemsstatens och kommissionens bilaterala samrådsperiod och i avvaktan på rådets beslut skall det berörda området omfattas av skyddsbestämmelserna i artikel 6.2 i nämnda direktiv.

13 Eftersom artiklarna 5, 6 och 7 i livsmiljödirektivet inte har införlivats till fullo inom den i det motiverade yttrandet föreskrivna fristen, skall kommissionens talan anses välgrundad.

14 Domstolen konstaterar följaktligen att Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 5, 6 och 7 i nämnda direktiv, genom att anta bestämmelser för införlivande av nämnda direktiv i vilka

— från tillämpningsområdet för bestämmelserna om bedömning av konsekvenserna för miljön undantas projekt som på ett betydande sätt kan påverka områden av gemenskapsintresse, vilka skiljer sig från dem som anges i den italienska lagstiftningen genom vilken direktiven om bedömning av inverkan på miljön införlivas,

— medlemsstatens behöriga myndigheter inte åläggs skyldigheten att för de särskilda skyddsområdena vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av livsmiljöerna och habitaten för arterna samt störningar av de arter för vilka områdena har utsetts, om sådana störningar kan ha betydande konsekvenser för målen med livsmiljödirektivet,

— inte föreskrivs att de områden som avses i artikel 5.1 i detta direktiv omfattas av de bevarandeåtgärder som avses i artikel 6.2 i direktivet.

Rättegångskostnader

15 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Italien skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom den senare har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

följande dom:

1) **Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 5, 6 och 7 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, genom att anta bestämmelser för införlivande av nämnda direktiv i vilka**

— **från tillämpningsområdet för bestämmelserna om bedömning av konsekvenserna för miljön undantas projekt som på ett betydande sätt kan påverka områden av gemenskapsintresse, vilka skiljer sig från dem som anges i den italienska lagstiftningen genom vilken direktiven om bedömning av inverkan på miljön införlivas,**

— **medlemsstatens behöriga myndigheter inte åläggs skyldigheten att för de särskilda skyddsområdena vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av livsmiljöerna och habitaten för arterna samt störningar av de arter för vilka områdena har utsetts, om sådana störningar kan ha betydande konsekvenser för målen med direktiv 92/43,**

— **inte föreskrivs att de områden som avses i artikel 5.1 i detta direktiv skall omfattas av de bevarandeåtgärder som avses i artikel 6.2 i detta direktiv.**

2) **Republiken Italien skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Puissochet Gulmann Macken

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 20 mars 2003.

R. Grass J.-P. Puissochet

Justitiesekreterare Ordförande på tredje avdelningen